

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2004
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2007
Avaldamismärge:	RT I 2003, 23, 141

Välja kuulutanud
Vabariigi President
26.02.2003 otsus nr 380

Pühasustusega väikesaarte seadus

Vastu võetud 11.02.2003

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse toomimisala

Käesolev seadus sätestab erisused, mis tulenevad pühasustusega väikesaarte saareliste tingimuste eripärast ning ei ole sätestatud teiste seadustega.

§ 2. Seaduses kasutatavad mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) saarvald – asukohasaart või saarterühma tervikuna haldav vald;
- 2) saarelise osaga vald – saarvaldade hulka mittekuuluv vald, mille koosseisus on pühasustusega väikesaari;
- 3) pühasustusega väikesaared (edaspidi *väikesaared*) – Abruca, Kihnu, Manija, Piirissaar, Prangli, Ruhnu, Vilsandi ja Vormsi;
- 4) suursaared – Saaremaa, Hiiumaa ja Muhu.

§ 3. Riigi ja kohalike omavalitsuste eesmärgid

Riigi ja kohalike omavalitsuste eesmärgid pühasustusega väikesaarte haldamisel on:

- 1) pühasustuse säilitamine ja arengusuutlikkuse toetamine;
- 2) omavalitsusliku suutlikkuse toetamine;
- 3) pühaselanikkonnale töökohtade ja toimetulekuvõimaluste loomine;
- 4) esmatähtsate avalike teenuste (korrakaitse- ja päästeteenistused, joogivesi, post- ja elektronside, elektrivarustus, transpordiühendus, alus- ja põhiharidus) kättesaadavuse tagamine;
- 5) saarte elulaadi omapära ja kultuuri järjepidevuse säilitamine;
- 6) väikesaartele iseloomuliku maastikuilme ja looduskeskkonna säilitamine ja kaitsmine;
- 7) pühaselanike tegevuse ja huvide sidumine territoriaalmerere ja riigipiiri kaitse ning keskkonnahoiu riiklike vajadustega.

§ 4. Väikesaarte komisjon

(1) Väikesaarte arenguga seonduvate küsimuste arutamiseks ja Vabariigi Valitsuse nõustamiseks väikesaartele suunatud regionaalpoliitika küsimustes moodustatakse väikesaarte komisjon (edaspidi *komisjon*).

(2) Komisjoni pädevuses on:

- 1) seisukoha esitamine Vabariigi Valitsusele väikesaarte arengut mõjutavate programmide ja arengukavade kohta;
- 2) ettepanekute esitamine Vabariigi Valitsusele ja ministriumidele väikesaartele suunatud riiklike programmide algatamiseks ja finantseerimiseks;
- 3) seisukoha esitamine Vabariigi Valitsusele riigieelarve eelnõu kohta, lähtudes selle võimalikust mõjust väikesaarte arengule;
- 4) ettepanekute esitamine Vabariigi Valitsusele seaduste muutmiseks ja täiendamiseks väikesaarte arenguga seonduvates küsimustes;
- 5) ettepanekute esitamine Vabariigi Valitsusele väikesaarte liikluse ühenduste ning nendega seotud sadamate ja sadamarajatiste määramiseks;
- 6) riiklike investeeringute taotlemise koordineerimine väikesaartel;

- 7) ettepanekute esitamine avaliku sektori töökohtade loomiseks väikesaartel;
- 8) soovitude andmine väikesaartel tekkivate probleemide lahendamiseks ja vahendamine konfliktolukordades;
- 9) muude põhimäärusega talle pandud ülesannete täitmine.

(3) Komisjoni kuulub hääleõigusega regionaalpoliitika eest vastutav minister, Siseministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Rahandusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja, kaks maavanemate esindajat, üks iga käesolevas seaduses nimetatud väikesaare esindaja, üks saarte elanike huve esindavate ühingute esindaja ja kaks väikesaarte esindajate kutsutud Riigikogu liiget. Komisjoni koosseisu kinnitab Vabariigi Valitsus.

(4) Komisjoni esimees on regionaalpoliitika eest vastutav minister. Komisjon valib oma liikmete hulgast aseesimehe, kes asendab esimeest tema äraolekul. Komisjoni tehnilise teenindamise tagab Siseministeerium.

(5) Komisjon on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt pool komisjoni koosseisust. Komisjon esitab oma ettepanekud ja seisukohad Vabariigi Valitsusele komisjoni esimehe kaudu.

(6) Komisjon tegutseb põhimääruse alusel, mille kinnitab Vabariigi Valitsus .

2. peatükk

OMAVALITSUSKORRALDUSE ERISUSED

§ 5. Üldkogu

(1) Saarvalla ja saarelise osaga valla põhimääruses sätestatakse küsimused, mille käsitlemisel tuleb enne otsuse langetamist ära kuulata väikesaare üldkogu arvamus. Üldkogule kutsutakse kõik saarel alaliselt elavad täisealised hääleõiguslikud isikud.

(2) Saarvallaks mitteoleva väikesaare üldkogu valib saarevanema. Saarevanem võib osaleda volikogu istungitel sõnaõigusega.

(3) Üldkogu reglement ja saarevanema valimise kord sätestatakse valla põhimääruses.

§ 6. Osavalla moodustamine

(1) Osavalla moodustamise algatamise õigus on vähemalt pooltel väikesaarel alaliselt elavatel hääleõiguslikel isikutel.

(2) Osavalla moodustamise taotlus esitatakse ning otsustatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses (RT I 1993, 37, 558; 1999, 82, 755; 2000, 51, 322; 2001, 82, 489; 100, 642; 2002, 29, 174; 36, 220; 50, 313; 53, 336; 58, 362; 61, 375; 63, 387; 64, 390 ja 393; 82, 480; 96, 565; 99, 579; 2003, 1, 1; 4, 22) sätestatud korras. Vajaduse korral korraldab volikogu selles küsimuses saareelanike küsitluse või kutsub kokku üldkogu.

§ 7. Arengukavad

Saarvalla ja saarelise osaga valla arengukava peab käsitlema kõigi valla koosseisu kuuluvate väikesaarte arengut ning järgima käesoleva seaduse §-s 3 loetletud eesmäärke.

3. peatükk

TEENUSED JA INFRASTRUKTUUR

§ 8. Transporditeenused

(1) Transporditeenus käesoleva seaduse mõistes on ühendus erinevat liiki transpordivahenditega väikesaare ja mandri või suursaare vahel.

(2) Väikesaartele peab olema tagatud vähemalt üks regulaarne transpordiühendus mandri või lähima suursaarega. Transpordiühenduse loomiseks vajalikku laeva-, väikelaeva- või parvlaevaliini või lennuliini toetatakse riigieelarvest vastavalt ühistranspordiseadusele (RT I 2000, 10, 58; 2001, 18, 85; 2002, 53, 336; 61, 375; 63, 387; 110, 654).

(3) Veeteühenduse katkemisel jääolude tõttu või muul põhjusel rajatakse jäätee või tagatakse regulaarne lennuühendus Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 9. Sadamad ja veeteed

(1) Väikesaare liikluse ühendustee, mille kaudu tagatakse regulaarne liiklus mandri ja saare vahel, määrab kindlaks Vabariigi Valitsus.

(2) Väikesaare liikluse ühendustee osaks oleva sadama või sadamarajatise korrashoiu kulud kaetakse riigieelarves selleks ettenähtud vahenditest Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(3) Väikesaare liikluse ühendustee osaks oleva sadama või sadamarajatise uuendamiseks ning veete sündendamiseks vajalikud vahendid nähakse ette riiklike investeeringute programmis.

§ 10. Sideteenused ja elektrienergiaga varustamine

(1) Väikesaarel peab ööpäevaringselt olema elanike avalikus kasutuses avariiside, et telefoniühenduse katkemise korral edastada elutähtsaid teateid.

(2) Riik peab tagama väikesaare varustamise elektrienergiaga. Asustuse eriseloomust tulenevad lisakulutused kompenseeritakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 11. Korrakaitse ja päästeteenistuste tegevuse koordineerimine

Väikesaare korrakaitse ja päästeteenistuse tegevuskava koostamisel kuulatakse ära väikesaare tldkogu arvamus.

§ 12. Saarvaldade ja saarelise osaga valdade täiendav toetus

Riigieelarvest eraldatakse saarvaldade ja saarelise osaga valdade eelarvetesse täiendavad vahendid [Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras](#).

4. peatükk MAJANDUS JA LOODUSHOID

§ 13. Majandustegevuse toetamine saartel

Riigi regionaalse arengu programmides tuleb ette näha vahendid majandustegevuse toetamiseks väikesaartel riiklike sihtotstarbeliste investeeringute, laenusoodustuste ja laenude garanteerimise kaudu.

§ 14. Loodushoid

(1) Riik toetab väikesaarte looduskeskkonna ja maastikuilme taastamisele, säilitamisele ja parandamisele suunatud tegevust riigieelarvest selleks ettenähtud programmide kaudu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesannete täitmiseks korraldab tegevuskava koostamist, selles vajaduse korral muudatuste tegemist ja selle elluviimist Keskkonnaministeerium.

5. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 15. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 1 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

« (1¹) Kohaliku omavalitsuse korralduse erisused pühasustusega väikesaartel on sätestatud pühasustusega väikesaarte seaduses.»

§ 16. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2004. aasta 1. jaanuaril.

Riigikogu aseesimees Tunne KELAM